LIETUVOS RESPUBLIKOS VYRIAUSYBĖ

N U T A R I M A S

DĖL LIETUVOS RESPUBLIKOS KLIMATO KAITOS ĮSTATYMO KONCEPCIJOS PATVIRTINIMO

2008 m. sausio 23 d. Nr. 71
Vilnius

Lietuvos Respublikos Vyriausybė n u t a r i a:
Patvirtinti Lietuvos Respublikos klimato kaitos įstatymo koncepciją (pridedama).

Ministras Pirmininkas Gediminas Kirkilas

L. e. aplinkos ministro pareigas Arūnas Kundrotas

_____

PATVIRTINTA
Lietuvos Respublikos Vyriausybės 2008 m.
sausio 23 d. nutarimu Nr. 71

LIETUVOS RESPUBLIKOS KLIMATO KAITOS ĮSTATYMO KONCEPCIJA

I. TEISINIS KONCEPCIJOS RENGIMO PAGRINDAS

1. Lietuvos Respublikos klimato kaitos įstatymo koncepcija (toliau vadinama – ši Koncepcija) parengta įgyvendinant Lietuvos Respublikos Vyriausybės 2006–2008 metų programos įgyvendinimo priemonių, patvirtintų Lietuvos Respublikos Vyriausybės 2006 m. spalio 17 d. nutarimu Nr. 1020 (Žin., 2006, Nr. 112-4273), 542 punkte numatytą priemonę – parengti Lietuvos Respublikos klimato kaitos įstatymo koncepcijos projektą.

2. Šios Koncepcijos tikslas – įtvirtinti numatomo parengti Lietuvos Respublikos klimato kaitos įstatymo (toliau vadinama – Įstatymas) pagrindines teisinio reguliavimo nuostatas ir struktūrą.

II. LIETUVOS RESPUBLIKOS KLIMATO KAITOS ĮSTATYMO REGULIAVIMO DALYKO IR TIKSLŲ BENDROJI CHARAKTERISTIKA

3. Įstatymo tikslas – sureguliuoti visuomeninius santykius, susijusius su priemonėmis, skirtomis klimato kaitai valdyti, įgyvendinant Lietuvos Respublikos įsipareigojimus pagal Jungtinių Tautų bendrosios klimato kaitos konvenciją (Žin., 1995, Nr. 23-521) (toliau vadinama – Konvencija) ir Jungtinių Tautų bendrosios klimato kaitos konvencijos Kioto protokolą (Žin., 2002, Nr. 126-5735) (toliau vadinama – Kioto protokolas).

4. Įstatymas nustatys klimato kaitos valdymo nacionalinės politikos strategijos ir įgyvendinimo priemonių, privalomų rengti remiantis Lietuvos Respublikos įsipareigojimais pagal Konvenciją, pagrindinius reikalavimus, jas rengiant dalyvaujančias institucijas ir jų kompetenciją, minėtą strategiją ir įgyvendinimo priemones tvirtinančias institucijas.

5. Įgyvendinant Lietuvos Respublikos tarptautinius įsipareigojimus, Įstatymas reglamentuos bendro įgyvendinimo ir švarios plėtros projektų vykdymo procedūras.

6. Įgyvendinant 2003 m. spalio 13 d. Europos Parlamento ir Tarybos direktyvos 2003/87/EB, nustatančios šiltnamio efektą sukeliančių dujų emisijos leidimų sistemą Bendrijoje ir iš dalies keičiančios Tarybos direktyvą 96/61/EB (OL *2004 m. specialusis leidimas,* 15 skyrius, 7 tomas, p. 631), su paskutiniais pakeitimais, padarytais 2004 m. spalio 27 d. Europos Parlamento ir Tarybos direktyva 2004/101/EB (OL 2004 L 338, p. 18) (toliau vadinama – direktyva Nr. 2003/87/EB), nuostatas, Įstatyme bus apibrėžti pagrindiniai nacionalinio apyvartinių taršos leidimų paskirstymo plano rengimo reikalavimai, nustatytos jį rengiančios institucijos, prekybos apyvartiniais taršos leidimais tvarka, atsakomybė už neteisėtą šiltnamio dujų išmetimą į atmosferą.

7. Šiuo metu visuomeninius klimato kaitos valdymo srities santykius Lietuvoje reglamentuoja įstatymų įgyvendinamieji teisės aktai. Jie nustato esmines ūkinės veiklos sąlygas, tokias kaip prievolę turėti apyvartinius taršos leidimus, norint išmesti į atmosferą šiltnamio dujas, registruotis šiltnamio dujų registre ir panašiai, kurios susijusios su papildomomis ūkio subjektų finansinėmis išlaidomis ir iš esmės keičia ūkinės veiklos sąlygas. Tačiau šiuos visuomeninius santykius įstatymų įgyvendinamieji teisės aktai reglamentuoja nepakankamai. Lietuvos Respublikos civilinio kodekso (Žin., 2000, Nr. 74-2262) 2.80 straipsnio 1 dalis nustato, kad draudžiama valstybės ar vietos savivaldos institucijoms įstatymuose nenumatytais administraciniais metodais reglamentuoti juridinių asmenų veiklą. Lietuvos Respublikos Konstitucinio Teismo 2006 m. gegužės 31 d. nutarime „Dėl Lietuvos Respublikos Vyriausybės 2001 m. rugsėjo 26 d. nutarimo Nr. 1170 „Dėl cukraus rinkos

reguliavimo priemonių“ 2.3, 2.4 punktų, Lietuvos Respublikos Vyriausybės 2002 m. birželio 12 d. nutarimo Nr. 879 „Dėl Lietuvos Respublikos Vyriausybės 2001 m. kovo 12 d. nutarimo Nr. 284 „Dėl baltojo cukraus gamybos kvotos nustatymo“ pakeitimo“ 2 punkto atitikties Lietuvos Respublikos Konstitucijai, Lietuvos Respublikos cukraus įstatymo 4 straipsnio 1 daliai (2000 m. gegužės 18 d. redakcija), 2 daliai (1999 m. liepos 8 d. redakcija)“ (Žin., 2006, Nr. 62-2283) konstatuota, kad nustatyti esmines ūkinės veiklos sąlygas, draudimus ir ribojimus, darančius esminį poveikį ūkinei veiklai, pagal Konstituciją galima tik įstatymu. Direktyva Nr. 2003/87/EB reikalauja nustatyti ūkio subjektų atsakomybę už neteisėtą šiltnamio dujų išmetimą į aplinką, nuo 2008 m. sausio 1 d. numatant 100 eurų baudas asmenims, neteisėtai išmetusiems šiltnamio dujas į atmosferą. Sankcijos asmenims gali būti taikomos tik įstatymuose numatytais pagrindais ir nustatyta tvarka. Lietuvos Respublikos administracinių teisės pažeidimų kodeksas (Žin., 1985, Nr. 1-1) nenumato galimybių skirti administracines nuobaudas juridiniams asmenims. Taigi būtina šią sritį teisiškai reglamentuoti Įstatyme.

III. KITŲ TEISĖS AKTŲ, REGLAMENTUOJANČIŲ VISUOMENINIUS SANTYKIUS, SUSIJUSIUS SU KLIMATO KAITA, CHARAKTERISTIKA

8. Konvencija ratifikuota Lietuvos Respublikos Seimo 1995 m. vasario 23 d. nutarimu Nr. I-812 „Dėl Jungtinių Tautų bendrosios klimato kaitos konvencijos ratifikavimo“ (Žin., 1995, Nr. 18-413). Kioto protokolas ratifikuotas Lietuvos Respublikos įstatymu dėl Jungtinių Tautų bendrosios klimato kaitos konvencijos Kioto protokolo ratifikavimo (Žin., 2002, Nr. 126-5728). Vadovaujantis Lietuvos Respublikos Konstitucijos (Žin., 1992, Nr. 33-1014) 138 straipsniu, tarptautinės sutartys, kurias ratifikavo Lietuvos Respublikos Seimas, yra sudedamoji Lietuvos Respublikos teisinės sistemos dalis. Pagal Lietuvos Respublikos tarptautinių sutarčių įstatymo (Žin., 1999, Nr. 60-1948) 11 straipsnio 2 dalį, kai įsigaliojusi ratifikuota Lietuvos Respublikos tarptautinė sutartis nustato kitokias normas negu Lietuvos Respublikos įstatymai, kiti teisės aktai, galiojantys šios sutarties sudarymo metu arba įsigalioję po šios sutarties įsigaliojimo, taikomos Lietuvos Respublikos tarptautinės sutarties nuostatos.

9. Baltijos jūros regiono valstybės, siekdamos efektyviau įgyvendinti Kioto protokolo mechanizmus, parengė Susitarimą dėl bandymų poligono Kioto mechanizmų taikymui Baltijos jūros regiono energetikos projektuose (Žin., 2004, Nr. 163-5950), kuris ratifikuotas Lietuvos Respublikos įstatymu dėl Susitarimo dėl bandymų poligono Kioto mechanizmų taikymui Baltijos jūros regiono energetikos projektuose ratifikavimo (Žin., 2004, Nr. 163-5948). Susitarimą pasirašiusios valstybės, siekdamos laikytis vienodų bendro įgyvendinimo projektų parengimo, tvirtinimo ir vykdymo kriterijų, parengė Baltijos jūros regione bendrai įgyvendinamų projektų procedūrų regioninį vadovą ir įsipareigojo laikytis jo rekomendacijų.

10. Bendro įgyvendinimo mechanizmų įgyvendinimo Lietuvoje tikslus, procedūras ir už jų įgyvendinimą atsakingas institucijas nustato Jungtinių Tautų bendrosios klimato kaitos konvencijos Kioto protokolo bendro įgyvendinimo mechanizmo įgyvendinimo strateginės kryptys, patvirtintos aplinkos ministro ir ūkio ministro 2004 m. gegužės 19 d. įsakymu Nr. D1-279/4-193 (Žin., 2004, Nr. 86-3146). Šiame teisės akte Aplinkos ministerija ir Ūkio ministerija prisiėmė įsipareigojimus įgyvendinti tam tikras Konvencijos ir Kioto protokole numatytas priemones.

11. Bendro įgyvendinimo projektų rengimo, vertinimo, vykdymo ir rezultatų tikrinimo tvarką nustato Kioto protokolo bendro įgyvendinimo projektų vykdymo taisyklės, patvirtintos aplinkos ministro 2005 m. balandžio 1 d. įsakymu Nr. D1-183 (Žin., 2005, Nr. 50-1671; 2007, Nr. 109-4473). Šiame teisės akte Aplinkos ministerija nustato tik jai pavaldžių institucijų pareigas, nes neturi įstatymo suteiktos galios į bendro įgyvendinimo projektų rengimo, vertinimo, vykdymo ir tikrinimo procedūras įtraukti jai nepavaldžias institucijas, šios procedūros patenka ir į kitų ministerijų ir valstybės valdymo institucijų valdymo sritis.

12. Lietuvos Respublikoje prekybos apyvartiniais taršos leidimais sistema nacionaliniu lygiu šiuo metu funkcionuoja pagal šiuos teisės aktus:

12.1. Nacionalinį apyvartinių taršos leidimų paskirstymo 2005–2007 metams planą, patvirtintą aplinkos ministro 2004 m. gruodžio 27 d. įsakymu Nr. D1-686 (Žin., 2005, Nr. 6-166) ir ūkio subjektams paskirstantį apyvartinius taršos leidimus 2005–2007 metams;

12.2. Apyvartinių taršos leidimų rezervo naujiems įrenginiams paskirstymo ir apyvartinių taršos leidimų iš nutraukiančių veiklą įrenginių perdavimo į apyvartinių taršos leidimų rezervą naujiems įrenginiams taisykles, patvirtintas aplinkos ministro 2006 m. sausio 13 d. įsakymu Nr. D1-18 (Žin., 2006, Nr. 7-261) ir nustatančias apyvartinių taršos leidimų paskirstymo iš apyvartinių taršos leidimų rezervo tvarką ir sąlygas;

12.3. Šiltnamio dujų apyvartinių taršos leidimų išdavimo ir prekybos jais tvarkos aprašą, patvirtintą aplinkos ministro 2004 m. balandžio 29 d. įsakymu Nr. D1-231 (Žin., 2004, Nr. 78-2764; 2005, Nr. 137-4948) ir perkeliantį į nacionalinę teisę pagrindines direktyvos Nr. 2003/87/EB nuostatas;

12.4. Šiltnamio dujų apyvartinių taršos leidimų registro nuostatus, patvirtintus aplinkos ministro 2005 m. birželio 8 d. įsakymu Nr. D1-287 (Žin., 2005, Nr. 73-2657) ir nustatančius Šiltnamio dujų apyvartinių taršos leidimų registro paskirtį, jį tvarkančias institucijas, jų teises ir pareigas, jo objektus ir jų registravimo tvarką, sąveiką su kitais registrais, duomenų naudojimo ir teikimo tvarką, jų saugos reikalavimus;

12.5. Taršos integruotos prevencijos ir kontrolės leidimų išdavimo, atnaujinimo ir panaikinimo taisykles, patvirtintas aplinkos ministro 2002 m. vasario 27 d. įsakymu Nr. 80 (Žin., 2002, Nr. 85-3684; 2005, Nr. 103-3829) ir nustatančias apyvartinių taršos leidimų apskaitos reikalavimus įmonėse, atsiskaitymo už panaudotus apyvartinius taršos leidimus tvarką.

13. Galiojantys teisės aktai visuomeninius santykius, susijusius su priemonėmis, skirtomis šiltnamio dujų išmetimui mažinti ir (arba) šioms dujoms šalinti absorbentais, reglamentuoja fragmentiškai ir nepakankamai, neapima visų būtinų sureguliuoti visuomeninių santykių sričių. Šios srities teisiniam reguliavimui trūksta sistematiškumo.

IV. KEIČIAMŲ AR PANAIKINAMŲ TEISĖS NORMŲ NEEFEKTYVUMO ANALIZĖ

14. Šiuo metu nacionaliniu lygmeniu tam tikrus visuomeninius santykius, susijusius su klimato kaitos valdymu, reglamentuoja įstatymų įgyvendinamieji teisės aktai – aplinkos ministro ir bendri ūkio ministro ir aplinkos ministro įsakymai, nurodyti šios Koncepcijos 10–12 punktuose. Tačiau teisinis šios srities reglamentavimas nesistematiškas ir turi spragų, keliančių teisės taikymo problemų.

15. Konvencija nustato, kad valstybės, ratifikavusios, priėmusios, patvirtinusios Konvenciją ar prisijungusios prie jos, turi parengti, patvirtinti ir įgyvendinti klimato kaitos valdymo nacionalinės politikos strategiją ir priemones. Ši strategija apima daug valstybės valdymo sričių – aplinkos apsaugą, energetiką, pramonę, sveikatos apsaugą, žemės ūkį ir kita. Tačiau nacionalinėje teisėje neapibrėžta institucijų kompetencija rengiant minėtą strategiją ir numatant jos įgyvendinimo priemones. Šiuo metu ją rengia Aplinkos ministerija, o tvirtina Lietuvos Respublikos Vyriausybė. Kitos institucijos ją rengiant nedalyvauja. Aplinkos ministerija negali efektyviai ir kvalifikuotai spręsti problemų, priklausančių kitų ministerijų valdymo sričiai, tai trukdo parinkti racionaliausias ir tinkamiausias klimato kaitos mažinimo politikos kryptis ir jos įgyvendinimo priemones.

16. Jungtinių Tautų bendrosios klimato kaitos konvencijos Kioto protokolo bendro įgyvendinimo mechanizmo įgyvendinimo strateginės kryptys ir Kioto protokolo bendro įgyvendinimo projektų vykdymo taisyklės nustato bendro įgyvendinimo projektų pagrindinius principus ir reikalavimus. Šie teisės aktai reglamentuoja bendro įgyvendinimo ir švarios plėtros projektų vykdymo procedūras, iš dalies apibrėžia institucijų bendro įgyvendinimo ir

švarios plėtros projektų administravimo kompetenciją. Tačiau jie neišsamūs – nenurodo institucijos, atsakingos už minėtų projektų derinimo procedūras žemės ūkio, transporto ir kitose srityse, nenustato aiškios jų rengimo, vertinimo, tvirtinimo procedūros, vykdymo kontrolės mechanizmų.

17. Kaip nurodyta šios Koncepcijos 7 punkte, įgyvendinant Konvencijos ir Kioto protokolo reikalavimus, įstatymų įgyvendinamaisiais teisės aktais ūkio subjektams nustatomos esminės ūkinės veiklos sąlygos, tokios kaip prievolė turėti apyvartinius taršos leidimus, norint išmesti į atmosferą šiltnamio dujas, registruotis šiltnamio dujų registre ir kita. Šie reikalavimai turi būti įtvirtinti Įstatyme.

18. Vykdyti ūkinę veiklą, kurios metu į atmosferą išmetamos šiltnamio dujos, pagal galiojančius teisės aktus ūkio subjektai gali tik tada, kai turi apyvartinius taršos leidimus. Jeigu ūkio subjektai vykdo tokią veiklą neturėdami šių leidimų arba išmeta šiltnamio dujų daugiau nei nustato apyvartiniai taršos leidimai, jiems pagal direktyvą 2003/87/EB turi būti taikomos sankcijos – 40 eurų baudos iki 2008 m. sausio 1 d. ir 100 eurų baudos – nuo 2008 m. sausio 1 d. už kiekvieną neteisėtai išmestą į atmosferą šiltnamio dujų toną. Sankcijos ūkio subjektams – juridiniams asmenims – gali būti nustatomos tik įstatymuose. Šiuo metu tokių įstatymų, leidžiančių skirti ūkio subjektams baudas už neteisėtą šiltnamio dujų išmetimą į atmosferą, nėra. Nacionalinė teisė baudų nenumato. Taigi gali būti neįgyvendinti direktyvos Nr. 2003/87/EB reikalavimai.

V. UŽSIENIO VALSTYBIŲ TEISĖKŪROS APŽVALGA

19. Rengiant šią Koncepciją, nagrinėtas Danijos Karalystės, Didžiosios Britanijos teisinis visuomeninių santykių, susijusių su klimato valdymu, reglamentavimas.

20. Danijos Karalystė pagal Kioto protokolą įsipareigojo iki 2012 metų sumažinti į atmosferą išmetamų šiltnamio dujų 21 procentu (palyginti su 1990 metais). Šiuos įsipareigojimus Danijos Karalystė vykdo pagal Danijos Karalystės Vyriausybės patvirtintą Strategiją dėl klimato kaitos. Kad laiku būtų imtasi ekonomiškai efektyvių šiltnamio dujų išmetimo mažinimo priemonių, Danijos Karalystės Parlamentas 2004 m. birželio 9 d. priėmė Leidimų išmesti CO_2 įstatymą (*Law on CO_2 Allowances*), kuris išsamiai reglamentuoja prekybos apyvartiniais taršos leidimais sistemą.

21. Didžioji Britanija 2006 metais priėmė Klimato kaitos ir darnios energetikos įstatymą (*Climate Change an Sustainable Energy Act*), kuriame įtvirtino principines šiltnamio dujų išmetimo mažinimo nuostatas. Įstatymas įgaliojo atitinkamas institucijas parengti įstatymo įgyvendinamuosius teisės aktus. Didžiojoje Britanijoje 2005 metais priimtos Prekybos šiltnamio dujų apyvartiniais taršos leidimais sistemos taisyklės (*The Greenhouse Gas Emissions Trading Scheme Regulations)*, nustatančios prekybos apyvartiniais taršos leidimais tvarką.

22. Nagrinėti užsienio valstybių teisės aktai nustato institucijų, atsakingų už klimato kaitos valdymą, teises, pareigas ir funkcijas. Minėtose valstybėse taikomi šiltnamio dujų išmetimo mažinimo modeliai skiriasi nedaug. Šios valstybės perėmė Europos Sąjungos prekybos šiltnamio dujų leidimais sistemą ir naudoja Kioto protokolo mechanizmus.

23. Į Danijos Karalystės ir Didžiosios Britanijos teisę perkeltos esminės direktyvos Nr. 2003/87/EB nuostatos.

VI. TARPTAUTINĖS, EUROPOS SĄJUNGOS TEISĖS NORMŲ IR PRINCIPŲ ANALIZĖ

24. Konvencija nustato bendrą tikslą – stabilizuoti šiltnamio dujų koncentraciją atmosferoje taip, kad ji būtų apsaugota nuo neigiamo antropogeninio poveikio.

25. Kioto protokolas nustato konkrečius įpareigojimus Konvencijos I priedo valstybėms (ir Lietuvai) per apibrėžtą laikotarpį sumažinti šiltnamio dujų išmetimą į atmosferą.

26. Kioto protokolas įpareigoja kiekvieną valstybę, pasirašiusią Konvenciją ir Kioto protokolą, parengti, patvirtinti ir įgyvendinti klimato kaitos valdymo nacionalinės politikos strategiją ir jos įgyvendinimo priemones, taip pat sukurti pagrįstas rinkos mechanizmais prekybos šiltnamio efektą sukeliančių dujų apyvartiniais taršos leidimais, bendro įgyvendinimo ir švarios plėtros projektų įgyvendinimo sistemas.

27. Europos Sąjungos valstybės narės Kioto protokolo įsipareigojimus vykdo vadovaudamosi direktyva Nr. 2003/87/EB, 2004 m. sausio 29 d. Komisijos sprendimu 2004/156/EB, nustatančiu šiltnamio dujų išmetimo monitoringo ir ataskaitų teikimo gaires vadovaujantis Europos Parlamento ir Tarybos direktyva 2003/87/EB (OL *2004 m. specialusis leidimas*, 15 skyrius, 8 tomas, p. 100), 2004 m. vasario 11 d. Europos Parlamento ir Tarybos sprendimu Nr. 280/2004/EB dėl šiltnamio efektą sukeliančių dujų emisijos Bendrijoje monitoringo mechanizmo ir Kioto protokolo įgyvendinimo (OL *2004 m. specialusis leidimas*, 15 skyrius, 8 tomas, p. 57) ir Komisijos 2005 m. vasario 10 d. sprendimu Nr. 2005/166/EB, nustatančiu Europos Parlamento ir Tarybos sprendimo Nr. 280/2004/EB dėl šiltnamio efektą sukeliančių dujų emisijos Bendrijoje monitoringo mechanizmo ir Kioto protokolo įgyvendinimo įgyvendinimo taisykles (OL 2005 L 55, p. 57). Šie Europos Sąjungos teisės aktai įtvirtina šiltnamio dujų išmetimo į atmosferą sistemos funkcionavimo pagrindus: apibrėžia kriterijus, kuriais remiantis nustatoma, ar ūkio subjektai, vykdantys ūkinę veiklą, privalo turėti apyvartinius taršos leidimus, prisijungti prie prekybos apyvartiniais taršos leidimais sistemos; nustato Europos Sąjungos valstybių narių nacionalinių apyvartinių taršos leidimų paskirstymo planų rengimo principus, prekybos apyvartiniais taršos leidimais tvarką; reikalavimus, kuriuos turi atitikti atliekama šiltnamio dujų išmetimo į atmosferą stebėsena ir apskaita; šiltnamio dujų registrų sistemą. Minėti Europos Sąjungos teisės aktai nustato, kad bendras valstybei suteikiamų apyvartinių taršos leidimų skaičius turi atitikti valstybės narės įsipareigojimus pagal Kioto protokolą, o nacionalinis apyvartinių taršos leidimų paskirstymo planas gali būti tvirtinamas tik po to, kai jam pritaria Europos Komisija; ūkio subjektai, kurie veiklą gali vykdyti tik turėdami apyvartinius taršos leidimus, privalo apskaičiuoti per kalendorinius metus išmestą į atmosferą šiltnamio dujų kiekį ir nepriklausomo vertintojo patvirtintą ataskaitą, kiek į atmosferą išmesta šiltnamio dujų, pateikti valstybės kompetentingai institucijai ir deklaruoti šį kiekį registre. Ūkio subjektams už kiekvieną neteisėtai į atmosferą išmestą arba išmestą teisėtai, bet nedeklaruotą ar netinkamai deklaruotą šiltnamio dujų toną Europos Sąjungos valstybės narės turi skirti 100 eurų baudą. Visuomenei turi būti sudarytos sąlygos dalyvauti rengiant nacionalinį apyvartinių taršos leidimų paskirstymo planą. Ji turi būti informuojama apie priemones, kurias valstybė įgyvendina valdydama klimato kaitą.

VII. PAGRINDINĖS VISUOMENINIŲ SANTYKIŲ REGULIAVIMO NUOSTATOS

28. Įstatymas įgalios kompetentingas institucijas parengti ir patvirtinti klimato kaitos valdymo nacionalinę politikos strategiją, į kurią būtų įtrauktos priemonės, skirtos šiltnamio dujų išmetimui mažinti ir joms šalinti absorbentais, kad Lietuvos Respublikos įsipareigojimai pagal Konvenciją ir Kioto protokolą būtų įvykdyti. Minėtoje strategijoje turės būti numatytos priemonės, taikomos ne tik energijos gamybos, metalo gamybos ir apdirbimo, mineralinių medžiagų apdirbimo, celiuliozės ir popieriaus gamybai, bet ir transportui, miškų ir žemės ūkiui.

29. Įstatymas apibrėš rūšis veiklos, kurią vykdantiems ūkio subjektams reikės apyvartinių taršos leidimų, ir nustatys pagrindinius šių leidimų paskirstymo ūkio subjektams reikalavimus, kuriais remiantis rengiamas nacionalinis apyvartinių taršos leidimų paskirstymo planas. Valstybės institucijos, rengdamos nacionalinį apyvartinių taršos leidimų paskirstymo planą, privalės užtikrinti informacijos prieinamumą visuomenei ir sudaryti sąlygas jai dalyvauti rengiant šį planą.

30. Ūkio subjektus Įstatymas įpareigos atlikti šiltnamio dujų išmetimo stebėseną, rengti ataskaitas ir teikti valstybės atsakingoms institucijoms kitokią informaciją, kurios reikia šiltnamio dujų išmetimui ir jų šalinimui absorbentais kontroliuoti.

31. Nekeisdamas esamos prekybos apyvartiniais taršos leidimais sistemos, Įstatymas suteiks ūkio subjektams teisę disponuoti leidimais ir naudoti emisijos kreditus, gautus įgyvendinus bendro įgyvendinimo ir švarios plėtros projektus.

32. Įstatymas įpareigos atsakingas valstybės institucijas nustatyti bendro įgyvendinimo ir švarios plėtros projektų rengimo, vertinimo ir tvirtinimo procedūras.

33. Įstatyme bus numatyta atsakomybė asmenims, kurie privalo turėti apyvartinius taršos leidimus, jeigu jie:

33.1. vykdo veiklą be nustatytąja tvarka išduotų apyvartinių taršos leidimų;

33.2. iš įrenginių į atmosferą išmeta šiltnamio dujų daugiau negu leidžia turimi apyvartiniai taršos leidimai;

33.3. neatlieka arba netinkamai atlieka šiltnamio dujų išmetimo stebėseną (monitoringą), nepateikia šiltnamio dujų išmetimo apskaitos arba joje pateikia netikslius, klaidingus ar nustatytąja tvarka nepatvirtintus duomenis.

VIII. GALIMOS NUMATOMO TEISINIO REGULIAVIMO PASEKMĖS

34. Naujų aplinkos apsaugos reikalavimų Įstatymas nenustatys, nes įsipareigojimai, susiję su šiltnamio dujų išmetimo į atmosferą valdymu, jau prisiimti ratifikuojant Konvenciją ir Kioto protokolą. Įstatymas apibrėš valstybės institucijų šios srities kompetenciją, Lietuvos ūkio subjektų teises ir pareigas. Valstybės institucijų darbas įgyvendinant Lietuvos Respublikos įsipareigojimus pagal Konvenciją ir Kioto protokolą bus organizuojamas efektyviau. Sistemiškas teisinis reglamentavimas ūkio subjektams leis efektyviau naudoti jų turimus apyvartinius taršos leidimus, vykdyti bendro įgyvendinimo ir švarios plėtros projektus.

IX. FINANSINIS IR EKONOMINIS PAGRĮSTUMAS

35. Įstatymas naujų visuomeninių santykių nesukurs, o jame įtvirtintos teisės normos tiksliau reglamentuos esamus teisinius santykius.

36. Valstybei naujų pareigų ir prievolių nebus nustatyta. Taigi Įstatymui įsigaliojus papildomo Lietuvos Respublikos valstybės biudžeto finansavimo nereikės.

37. Lietuvos Respublikos įmonės, turinčios energijos gamybos ir transformavimo, naftos perdirbimo, cemento ir klinčių gamybos, juodųjų metalų gamybos ir apdirbimo, mineralinių medžiagų apdirbimo, celiuliozės, taip pat popieriaus gamybos įrenginius, jau šiuo metu turi papildomų išlaidų, susijusių su įsipareigojimų pagal Kioto protokolą vykdymu. Šios išlaidos susijusios su ūkio subjektų pareiga atlikti šiltnamio dujų išmetimo į atmosferą stebėseną, panaudotų apyvartinių taršos leidimų ataskaitų ir deklaracijų rengimu ir tikrinimu. Kaip minėta, tokios išlaidos sietinos ne su numatomu Įstatymo priėmimu ir įgyvendinimu, bet su Lietuvos Respublikos tarptautiniais įsipareigojimais ir Europos Sąjungos teisės reikalavimų įgyvendinimu.

X. NUMATOMA ĮSTATYMO STRUKTŪRA

38. Įstatymą sudarys šie skyriai: „I. Bendrosios nuostatos“, „II. Klimato kaitos valdymo nacionalinė politikos strategija ir jos įgyvendinimo priemonės“, „III. Prekybos apyvartiniais taršos leidimais sistema“, „IV. Bendro įgyvendinimo ir švarios plėtros projektai“, „V. Šiltnamio dujų registras“, „VI. Baigiamosios nuostatos“.

39. I skyriuje bus apibrėžti Įstatymo reglamentuojami visuomeniniai santykiai, paaiškintos pagrindinės vartojamos sąvokos („apyvartinis taršos leidimas“, „anglies dioksido ekvivalento tona“, „įrenginys“ ir kitos).

40. II skyrius nustatys klimato kaitos valdymo nacionalinę politikos strategiją ir jos įgyvendinimo priemonių planą rengiančias institucijas, jų kompetenciją, klimato kaitos valdymo politikos strategiją ir jos įgyvendinimo priemonių planą tvirtinančią instituciją.

41. III skyriuje bus numatyti kriterijai, kuriais remiantis nustatomi ūkio subjektai, privalantys turėti apyvartinius taršos leidimus, taip pat nurodytos institucijos, rengiančios ir tvirtinančios nacionalinį apyvartinių taršos leidimų paskirstymo planą, nustatyti pagrindiniai jo sudarymo reikalavimai, reglamentuotas apyvartinių taršos leidimų pirkimas ir pardavimas.

42. IV skyriuje bus nustatytos institucijos, atsakingos už bendrojo įgyvendinimo ir švarios plėtros projektų administravimą, nurodyta jų šios srities kompetencija, numatyti bendro įgyvendinimo ir švarios plėtros projektų vykdymo kontrolės mechanizmai.

43. Įstatymo V skyriuje bus nustatytos nacionalinio šiltnamio dujų registro vadovaujančioji ir tvarkymo įstaigos, nacionalinio šiltnamio dujų registro objektai.

44. Skyriuje „Baigiamosios nuostatos“ bus nustatyta atsakomybė ūkio subjektams, neteisėtai išmetusiems į atmosferą šiltnamio dujas, nedeklaravusiems išmesto per kalendorinius metus į atmosferą šiltnamio dujų kiekio ar netinkamai jį deklaravusiems, nustatyti nacionalinio apyvartinių taršos leidimų paskirstymo plano viešo rengimo, visuomenės informavimo apie valstybės įgyvendinamas priemones, mažinančias klimato kaitą, reikalavimai.

XI. NUMATOMI PAKEISTI AR PANAIKINTI TEISĖS AKTAI

45. Priėmus Įstatymą, reikės pakeisti, papildyti ar pripažinti netekusiais galios šiuos teisės aktus:

45.1. Apyvartinių taršos leidimų rezervo naujiems įrenginiams paskirstymo ir apyvartinių taršos leidimų iš nutraukiančių veiklą įrenginių perdavimo į apyvartinių taršos leidimų rezervą naujiems įrenginiams taisykles;

45.2. Šiltnamio dujų apyvartinių taršos leidimų išdavimo ir prekybos jais tvarkos aprašą;

45.3. Šiltnamio dujų apyvartinių taršos leidimų registro nuostatus;

45.4. Kioto protokolo bendro įgyvendinimo projektų vykdymo taisykles.

_____